

Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Sanata İlişkin Düşünceleri ile Benlik Algıları

Yrd. Doç. Dr. Reyhan DEMİR BAĞATIR¹

Geliş Tarihi: 13.12.2017

Kabul Tarihi: 30.12.2017

Yayın Tarihi: 31.12.2017

Özet

Bu araştırmanın amacı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören öğrencilerin sanata ilişkin düşünceleri ve sanat-benlik algılarının incelenmesidir. LoVette(1997:303), okulların başarıya ulaşması için öğretmenlerin benlik kavramları üzerine odaklanmaları gerektiğini belirtmiştir. Ona göre öğrencilerin benlik kavramı ile okul başarıları arasında pozitif bir ilişki vardır. Başaran'a (1996:114) göre ise bir meslek mensubunun mesleğinde başarılı olup doyumuna ulaşabilmesi için mesleğin gereklerine inanması, mesleği için gerekenleri bilmesi ve uygulaması zorunludur. Mesleğe karşı olumlu tutum ve olumlu görüşler, öğretmen adayı açısından daha da önemlidir. Öğretmen adaylarının sanata ve sanatsal olaylara bakış açıları, sanatsal aktivitelerde bulunmaları ve mesleklerinin gereklerine inanmaları, onların mesleğe karşı olumlu bir tutum içinde olduklarının da göstergesidir. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 Öğretim yılında, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalında okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada öğrencilerin sanatsal benlik kavramları, Oğuz Duran, Tezer(2005)'in Sanat Benlik-Kavramı Ölçeği(SBKÖ) ile, sanata ilişkin düşünceleri ise Sanat ve Sanatçı Konularındaki Düşünceler Anketi(SKDA) ile ölçülmüştür. Araştırma verilerinin analizinde, ilgili araştırma sorularına ve verilerin dağılımına bağlı olarak, frekans ve yüzde hesapları, betimsel istatistikler, t testi, χ^2 testi gibi istatistiksel yöntemlerden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanat eğitimi, sanat-benlik algısı, Görsel Sanat Öğretmeni Adayları

The Views And The Perception of Self of The Visual Art Teacher Candidates

Abstract

The aim of this research is to observe the point of views and the perception of art-self of the students who are studying at the department of Fine Art Education and Art- Craft. LoVette has stated that in order for schools to be able to succeed, teachers are to focus on self-conception(1997:303). According to the above-mentioned scholar, there is a positive correlation between the students' self-conception and their success rate at school. However, according to Başaran(1996:114) a member of any profession is obliged to believe in what the profession necessitates, have a knowledge of it and carry it out accordingly to gain satisfaction in his job. Positive attitudes and views towards the job are more pivotal for the teacher candidate. It is also an indicator for the teacher candidates that they have a point of view towards art and artistic events, perform artistic activities, and believe in what their profession requires. The students who studied Art-Craft in the education faculty of Fine Arts and Education at Adnan Menderes University take participation in the working group of the research. Within the research, the concept of artistic self has been evaluated by Oğuz Duran Tezer's Art- Self Concept scale (SBKÖ) (2005), also his views upon arts have been evaluated by the survey of the subjects on Art and Artist (SKDA). In the analysis of the research data, depending on the related research questions and the variance of the data, frequency and percentage distribution, descriptive statistics, t test, χ^2 test have been used.

Key words Art Education, the perception of Art- Self, Visual Art Teacher Candidates

¹ Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü,
Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı, rdemir@adu.edu.tr

GİRİŞ

Benlik kavramı genetik oluşum ile birlikte başlayan ve özellikle 2 yaşından itibaren şekillenen, aile okul ve çevreden olumlu ya da olumsuz olarak etkilenebilen, bireyin kendisini kendi yapan özelliklerin tümü olarak yorumlanabilir. Bireyler kendileri hakkındaki bilgileri, kendilerine dair oluşturdukları kanıları, kendilerini başkalarıyla karşılaştırarak elde etmektedirler. Sosyal karşılaştırma, başkalarının gerçekleştirdiği performanslar doğrultusunda, gayri ihtiyari, istem dışı ve kendiliğinden gelişmektedir (Gilbert ve diğerleri, 1995). Benlik kişiliğin öznel yanıdır. Benlik kavramının birçok araştırmaya konu olmasının nedeni hem bireyi çözümlemede anahtar nokta olarak görülmesi, hem de benliğin oluşumunda bütünsel olan istedik müdahalelerin işe koşulabilir olmasındadır. Kohut benlik psikolojisi kuramını açıklarken *benlik nesnesi* terimini kullanmıştır. Kohut'a göre (1977), benlik bireyin hem bilinçli hem de bilinç dışı olarak kendini algılaması, kendini nasıl düşündüğüdür.

Öztürk, uygun öğrenim ve eğitim ortamlarında çocuklukta kötü eğitim nedeniyle yitirilen yetilerimizin, yeteneklerimizin birçoğunu “geri kazanabileceğimize” inanır ve şöyle devam eder; “İnsanın en önemli umut kaynağı onun değişebilir, gelişebilir nitelikte esnek bir beyin ve zihinsel-ruhsal yapısının olmasındadır. *Benliğin özerkliği* kavramının temel niteliği şudur: İnsanoğlu ne tümüyle çevresinin, ne de tümüyle biyolojik yapısının kölesidir. İnsan benliği doğal ve toplumsal çevresinden, kendisine evrimsel olarak verilmiş dürtüsel yapısından görece özerklik kazanabilir. Bu özerkliği kazanabilmesi için gerekli yapısal yetileri doğuştan vardır; olgunlaşma ve öğrenme ile doğuştan gelen bu yetilerini geliştirir (2016:81-88). Bu kavramların geliştirilebilmesinde eğitimin ve öğretmenin oldukça büyük bir rolü vardır. Öğretmenin, öğrenci ve eğitim programlarını etkileme gücü fazladır. Çünkü öğrenci, eğitimi sırasında öğretmenle ve onun düzenlediği çevre ile etkileşimde bulunmaktadır (Saracaloğlu, 1992:3).

Sanat-benlik algısı kavramı ise benliğin bir boyutu olarak ele alınmaktadır ve bireyin genel olarak sanat alanında kendini nasıl algıladığı ile ilgilidir. Benlik kavramı ve bireyin benlik algısı birçok alan ya da kavram ile ilişkilendirilebilmesine karşın bu çalışmada Görsel Sanatlar dersi öğretmen adaylarının benlik algılarının belirlenmesi ile onların sanata ilişkin düşünceleri ilişkilendirilmeye çalışılmıştır. Sanat eğitiminin estetik amaçlar, algısal amaçlar, teknik amaçlar ve bireysel toplumsal amaçlar olmak üzere dört temel amacından söz edilebilir (Özsoy, 2003:153-154). Bu amaçlar arasında yer alan bireysel ve toplumsal amaçlar, öğrencinin öğrenme niteliğinin yanı sıra, düşünme, algılama, karar verme, problemler aracılığıyla çalışma, yeteneklerini artırma, çocukların ve gençlerin kişisel olarak dünyayı algılamalarını, buna tepkilerini ve yanıtlarını artırma ve geliştirme gibi amaçlardan oluşmaktadır. Dolayısıyla sanat eğitiminin bu amaçlarını gerçekleştirmede büyük sorumluluk Görsel Sanatlar öğretmenlerine düşmektedir. Sanat eğitiminin amaçları ve yararları göz önünde bulundurulduğunda sanat eğitiminin neden gerekli olduğunun ve genel eğitim içindeki yerinin görsel sanatlar öğretmen adayları tarafından doğru ve yeterli biçimde algılanabilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu aşamada sanatsal algı ve benlik kavramlarının ortaya çıkarılmasında önemli konumda yer alan sanat eğitimcisi adaylarının algı, benlik gelişimi ve düzeylerinin belirlenmesi önemli bir yer teşkil etmektedir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören öğrencilerin sanata ilişkin düşünceleri ve sanat-benlik algılarının incelenmesidir. Bu çerçevede araştırma, Görsel Sanatlar Öğretmeni adaylarının sanata ilişkin düşüncelerinin ve sanat-benlik algılarının hali hazırdaki durumunu tespit etmek, bu durumu çeşitli değişkenler açısından değerlendirmek, sanat-benlik düzeylerini etkileyen faktörleri belirlemek araştırmanın diğer amaçları

arasında yer alır. Buradan hareketle literatürde Görsel Sanatlar alanında öğretmen adaylarına yönelik sanat-benlik algısı konusunda kapsamlı bir çalışmanın olmaması gerekçesiyle bu araştırma planlanmıştır. Öğretmen adaylarının sanat, sanatçı ve sanat eğitimi konularındaki düşünce profillerini ortaya koymak ve bu bulguları cinsiyet, okudukları sınıf, anasanat dalı, mezun olunan lise türü, anne-baba eğitim durumu ve haftalık atölye çalışma süreleri gibi değişkenler açısından karşılaştırmalı olarak incelemektir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma; Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 2., 3. ve 4. Sınıf öğrencileri ile sınırlıdır. Ancak Türkiye'de bulunan Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin sayısı düşünüldüğünde örneklemin evreni temsil edebileceği düşünülmektedir. Bu çalışmada, öğrencilerin yanıtladıkları sorularda mümkün olduğu kadar doğru cevap verdikleri sayılıştan yola çıkılmıştır.

Araştırmanın Problemleri

- 1- Öğrencilerin Sanat ve Sanatçı Konularındaki düşünceler Anketi'ne verdikleri cevapların dağılımı nasıldır?
- 2- Öğrencilerin sanata yönelik benlik algıları nasıldır?
 - 2.1 Öğrencilerin sanata yönelik benlik algıları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
 - 2.2 Öğrencilerin sanata yönelik benlik algıları öğrenim gördükleri sınıfa göre farklılık göstermekte midir?
 - 2.3 Öğrencilerin sanata yönelik benlik algıları Anasanat Dallarına göre farklılık göstermekte midir?
 - 2.4 Öğrencilerin sanata yönelik benlik algıları mezun oldukları lise türüne göre farklılık göstermekte midir?
 - 2.5 Öğrencilerin sanata yönelik benlik algıları anne-baba eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?
 - 2.6 Öğrencilerin sanata yönelik benlik algıları ders dışı atölye çalışma saatlerine göre farklılık göstermekte midir?
- 3- Öğrencilerin sanatla ilgili benlik algıları sanatla ilgilenmenin meslekte başarılı olmayı sağlayıp sağlamayacağına ilişkin görüşlerine göre farklılık göstermekte midir?
- 4- Öğrencilerin Sanat Benlik Kavramı Ölçeğinde yer alan maddelerden aldıkları puanların dağılımı nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmaya 2015-2016 Öğretim yılında Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı'nda 2. 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 113 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın örnekleminin cinsiyetlere göre dağılımı Tablo-1 de görülmektedir. Sanat eğitimi ile ilgili derslerin ve diğer alan derslerinin ağırlıklı olarak 3. yarıyılı başlanması

sebebiyle çalışma grubuna 1. sınıf öğrencileri dahil edilmemiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf ve cinsiyetlere göre dağılımı Tablo-1 de verilmiştir.

Tablo-1 Öğrencilerin Sınıf ve Cinsiyetlere Göre Dağılımı

Sınıf	Cinsiyet		Toplam
	Kız	Erkek	
2	22	18	40
3	20	18	38
4	20	15	35

Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğrencilerin sanatsal benlik kavramları, Oğuz Duran, Tezer(2005)'in Sanat Benlik-Kavramı Ölçeği(SBKÖ) ile, sanata ilişkin düşünceleri ise Sanat ve Sanatçı Konularındaki Düşünceler Anketi (SKDA) ile ölçülmüştür.

Sanat ve Sanatçı Konularındaki Düşünceler Anketi: Bu ankette öğrencilerin kayıtlı oldukları anasanat dalı, cinsiyet bilgileri ile birlikte sanatla ilgili görüş ve düşüncelerini ortaya koymalarına yönelik 10 soru yer almaktadır.

Sanat-Benlik Kavramı Ölçeği: Sanat Benlik Kavramı Ölçeği Oğuz-Duran ve Tezer(2005) tarafından bireylerin genel olarak sanatla ilgili benlik kavramını ölçmek amacıyla geliştirilen bir ölçektir. Ölçekte 10 madde yer almakta olup, her maddeye verilecek cevaplar “1-kesinlikle katılmıyorum” ile “5-kesinlikle katılıyorum” arasında değişen 5 seçenek yardımıyla puanlanmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar yüksek sanat-benlik kavramına, düşük puanlar ise düşük sanat-benlik kavramına işaret etmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa güvenilirliği 0.92; test tekrar güvenilirliği ise 0.74'tür. Sanat Benlik Kavramı ölçeğinin Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ile yüksek olmamakla birlikte anlamlı korelasyon verdiği ($r=0,15$; $p<0.05$) gözlenmiştir. Elde edilen bu bulgular, ölçeğin geçerliğine kanıt olarak kabul edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde, ilgili araştırma sorusuna ve verilerin dağılımına bağlı olarak, frekans ve yüzde hesapları, betimsel istatistikler, t testi, χ^2 testi, Kruskal-Vallis testi gibi istatistik teknik ve yöntemlerden yararlanılmıştır. Verilerin analizi SPSS 12.0 paket programı yardımıyla yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Sanat ve Sanatçı Konularındaki Düşünceler Anketinde yer alan ve sanat ve sanatçı konularını kapsayan sorular Tablo-2 de gösterilmiştir.

Tablo 2. Sanat ve Sanatçı Konularındaki Düşünceler Anketi

Sorular	Kategoriler
1. Sanat dendiğinde aklınıza ilk gelen tanım nedir?	a- Sanat yaratmadır. b-Sanat üretmektir. c-Sanatta estetik ve görsellik önemlidir. d- Sanat yaşamın kendisidir. e-Sanatçıların verdiği eserler sanatı oluşturur. Boş
2. Sanat ve sanatçı dendiğinde aklınıza ilk hangisi(leri) gelir?	a-Ses sanatçısı b-Grafik-heykel-resim sanatçısı c-Sinema sanatçısı d-Tiyatro-opera- bale sanatçısı e-Müziyen f-Yazar-şair g-Mimar Diğer..... boş
3. Sanat haberlerini takip eder misiniz?	a-Hiç kaçırmam b-Çoğunlukla takip ederim c-Ara sıra takip ederim d-Çok nadir takip ederim e-Hiç takip etmem boş
4. Çoğunlukla hangi tür sanat haberlerini takip edersiniz?	a-Tiyatro-sinema haberleri b-Müzikle ilgili haberler c-Edebiyat haberleri d-Resim-heykel sergi haberleri e-Fotoğrafçılıkla ilgili haberler boş
5. Hangi tür sanat eserleri/ sergileri ilginizi çeker?	a-Yurtdışındaki <u>Güncel</u> sanat eserleri/sergileri b- <u>Türk sanatçıların</u> eserleri/sergileri c- Sanat tarihine mâl olmuş sanatçıların eserleri/sergileri d- yarışmalı sergiler e- ilgimi çekmez. boş
6.En son ne zaman bir sergiye gittiniz?	a-Hiç gitmedim b-gittim boş
7. En son ne zaman bir sinemaya gittiniz?	a-Hiç gitmedim b-gittim.....(zamanını yazınız) boş
8. En son ne zaman bir tiyatroya gittiniz?	a-Hiç gitmedim B-gittim.....(zamanını yazınız) boş
9. Sizce bir Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi öğretmenin sanatı/sanatsal olayları takip etmesi mesleğinde daha başarılı olmasını sağlar mı?	a-kesinlikle sağlar b-emin değilim c-sağlamaz d-kesinlikle sağlamaz boş
10. Sizce bir Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi öğretmenin sanat eseri üretiyor olması mesleğinde daha başarılı olmasını sağlar mı?	a-kesinlikle sağlar b-emin değilim c-sağlamaz d-kesinlikle sağlamaz

1. Sanat dendiğinde aklınıza ilk gelen tanım nedir?

Tablo 2'ye göre öğrencilerin 1.soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde sanat dendiğinde aklına gelen ilk tanımın 'sanat yaratmadır' olduğunu ifade eden 58 Öğrencinin(%51,3) olduğu görülmektedir. İkinci sırayı “sanat yaşamın kendisidir” olarak tanımlayan öğrenciler(%22,1) almıştır. Üçüncü sırada “sanatta estetik ve görsellik önemlidir” yer almıştır. Sanat dendiğinde üzerinde kolaylıkla anlaşılabilir bir tanıma ulaşmak yalnızca öğrencilerin değil bu alanda çalışan uzmanların da karşılaştığı bir zorluk olabilir. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar incelendiğinde sanat olgusunu yaratma olarak açıklayan maddenin seçilmesi dikkat çekicidir.

2. Sanat ve sanatçı dendiğinde aklınıza ilk hangisi(leri) gelir?

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%84.0) grafik-heykel ve resim sanatçısını işaretlediği görülmüştür. İkinci sırada (%11.4) ses sanatçısı, üçüncü sırada ise tiyatro-opera-bale sanatçısı (%4.4) gelmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun sanatçı dendiğinde ilk olarak grafik-heykel ve resim sanatçısını işaretlemeleri öğrenim gördükleri alan itibari ile normal karşılanabilir. Öğrencilerin %11.4 ünün sanatçı dendiğinde ses sanatçısı veya şarkıcı yanıtı vermesi de, medya uyaranları dikkate alındığında normal olarak karşılanabilir.

3. Sanat haberlerini takip eder misiniz?

Öğrencilerin 3. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde büyük bir kısmının çoğunlukla takip ettiği(%42.47) ve bir kısmının da ara sıra takip ettiği(%38.5) gözlenmektedir. Az sayıda öğrencinin (%11.5) kaçırmadığı, 9 öğrencinin de (%7.9) çok nadir takip ettiği gözlenmektedir. Sanat haberlerinin topluca ele alındığı programlar izlenirse bile günlük gazete okuyucusu ve televizyon izleyicisi sanatsal gelişmelerden haberdar olabilmektedir. Aynı zamanda kampüs ve bölüm duyurularından da takip etme olasılığını bulduklarından öğrencilerin büyük çoğunluğunun sanat haberlerini takip etmeleri olağan görülmektedir.

4. Çoğunlukla hangi tür sanat haberlerini takip edersiniz?

Bu soruyu 2 öğrenci(%1.7) boş bırakmıştır. Kalan öğrencilerin büyük çoğunluğu(%63.7) resim-heykel sergi haberlerini işaretlemişlerdir. Bunu sırasıyla tiyatro-sinema haberleri(%22.1), fotoğrafçılıkla ilgili haberler(%7.9) ve müzikle ilgili haberler(%4.4) izlemiştir. Takip edilen sanat haberlerinin alana özgü haberler olması beklenen bir sonuçtur. Aynı zamanda öğrencilerin tiyatro ve sinema haberlerini de takip ettikleri görülmektedir. Fotoğrafçılık alanının takip edilmesinin nedeni seçmeli fotoğraf derslerinde ilginin artırılmasının yanı sıra, geçmiş yıllara göre gelişen teknoloji ile birlikte farklı olanakların fotoğraf alanında kullanılabilir hale gelmesinden kaynaklanmaktadır.

5. Hangi tür sanat eserleri/sergileri ilginizi çeker?

Bu soruya 48 öğrenci sanat tarihine mal olmuş sanatçıların eserleri-sergileri yanıtı verirken, 31 öğrenci Türk sanatçıların eserleri-sergileri, 21 öğrenci ise Yurtdışındaki güncel sanat eserleri-sergileri yanıtı vermiştir. Kalan 13 öğrenci ise yarışmalı sergiler yanıtı vermiştir. Öğrencilerin bu soruyu boş bırakmamış olmaları, Sanat eserleri ve sergilerini takip ediyor olmaları anlamında sevindiricidir.

6. En son ne zaman bir sergiye gittiniz?

Bu soruya öğrencilerin tamamı gittim(%100) yanıtı vermiş, öğrencilerin tamamına yakını(% 98.2) gittiği tarih olarak da son 15 günlük periyodu belirtmişlerdir. Yakın tarihli sergilere bakıldığında bölüm öğretim elemanlarının öğrencilerin katılımını sağladığı sergiler ve workshoplara katıldıkları gözlenmiştir. Görsel sanatlar dersi öğretmen adaylarının bir sergiye gezme, izleme alışkanlıklarının kazanılmış olduğu gözlenmiştir.

7. *En son ne zaman bir sinemaya gittiniz?*

Öğrencilerin tamamı bu soruya gittim yanıtını vermiştir. En son sinemaya gittiği tarih olarak öğrencilerden 64'ü son 6 aylık dönemi ifade etmişlerdir.

8. *En son ne zaman bir tiyatroya gittiniz?*

Bu soruya hiç gitmedim yanıtını veren öğrencilerin oranı %20,3 olmuştur(23 öğrenci). Bu öğrencilerin öğrenim görmekte oldukları sınıflar incelendiğinde 12 öğrencinin 2.sınıf, 9 öğrencinin 3. sınıf, 2 öğrencinin ise 4. sınıf oldukları bulgulanmıştır. Anne-baba eğitim durumlarında anlamlı bir bulguya rastlanamamıştır. Mezun oldukları lise türü incelendiğinde ise %84 ünün genel lise olduğu görülmüştür. Bulgulara göre 23 öğrencinin daha önce bir tiyatro izlememiş olması büyük bir eksiklik olarak düşünülmektedir.

9. *Sizce bir Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi öğretmenin sanatı/sanatsal olayları takip etmesi mesleğinde daha başarılı olmasını sağlar mı?*

Bu soruya 7 öğrenci(%6.1) emin değilim yanıtını verirken, 2 öğrenci(%1.7) sağlamaz yanıtını vermiştir. Emin değilim ve sağlamaz yanıtını veren öğrencilerin cinsiyet dağılımlarına bakıldığında tamamının erkek öğrenci olduğu görülmüştür. Görsel Sanatlar dersi öğretmenin sanatı-sanatsal olayları takip etmesi konusunda karar veremeyen ya da yarar sağlamayacağını düşünen öğrencilerin bulunması düşündürücüdür.

10. *Sizce bir Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi öğretmenin sanat eseri üretiyor olması mesleğinde daha başarılı olmasını sağlar mı?*

Öğrencilerden 8 i(%7.9) bu soruya emin değilim yanıtını vermişlerdir. 3 öğrenci ise sağlamaz yanıtını vermiştir. Sağlamaz yanıtını veren öğrencilerin cinsiyet dağılımlarına bakıldığında tamamının erkek öğrenci olduğu görülmüştür. Bu öğrencilerin demografik değişkenleri incelendiğinde 3 ünün genel lise mezunu olduğu diğerlerinin güzel sanatlar lisesi mezunu olduğu, atölyede geçirdikleri zamanın 1-3 saat olduğu, 2 öğrencinin anasanat dalının heykel, 4 ünün resim,4 ünün de grafik olduğu bulgulanmıştır. Diğer sorulara verdikleri yanıtlar incelendiğinde sanat haberlerini ara sıra ya da çok nadir takip ettikleri bulgulanmıştır.

Araştırmanın ikinci aşamasında Sanat ve Sanatçı Konularındaki Düşünceler Anketine verilen cevaplarla Sanat- Benlik Kavramı Ölçeğine verilen cevaplar birlikte ele alınarak incelenecektir. Bu nedenle Sanat-Benlik Kavramı Ölçeğinin uygulanmasından elde edilen puanların dağılımı incelenmiştir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 50,00; en düşük puan ise 10,00 olmalıdır. Öğrencilere uygulanan anketten elde edilen en düşük puan 10, en yüksek puan ise 47 dir. Puan dağılımının ortalaması 36,53 ortanca ve modu ise 35,21 olarak hesaplanmıştır. Bu bulguya göre öğrencilerin Sanata İlişkin Benlik algılarının ortalamasının üstünde olduğu ifade edilebilir.

Tablo 3. Sanat-Benlik Kavramı Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre İncelenmesi

cinsiyet	Öğrenci sayısı	Ortalama	Standart sapma	t	p
kız	62	36,53	7,72	0,842	0.401
erkek	51	34,69	7,68	0,836	0,395

Tablo 3'e göre kız ve erkek öğrencilerin Sanat-Benlik Kavramı Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark gözlenmemiştir($t=0,842$, $p>0,05$).

Tablo 4. Sanat-Benlik Kavramı Ölçeği Puanlarının Anasanat Dallarına Göre Dağılımı

Anasanat Dalı	Öğrenci Sayısı	Ortalama	Standart Sapma
Resim	34	34,90	7,76
Grafik	59	39,59	7,89
Heykel	20	32,48	7,21

Kruskal Wallis H-testi sonuçlarına göre 2. 3. ve 4. sınıfta okuyan öğrencilerin Sanat-Benlik Kavramı Ölçeğinden aldıkları puanların okudukları anasanat dallarına göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($\chi^2=9,426$, $p>0,05$). Bu bulguya göre farklı anasanat dallarında kayıtlı öğrencilerin ölçek puanları ortalamaları arasında gözlenen farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı değildir. Diğer bir ifadeyle farklı anasanat dallarında okuyan öğrencilerin sanata ilişkin benlik algıları aynı düzeydedir.

Tablo 5. Sanat-Benlik Kavramı Ölçeği Puan Dağılımı

Maddeler	Öğrenci Sayısı	Ortalama	Standart Sapma
1.Sanata karşı doğal bir yeteneğim var.	113	2.89	1.15
2.Birçok insan sanata karşı yeteneğim olduğunu söyler.	113	2.21	1.52
3.Gelecekte sanat alanında kariyer yapabilirim.	113	1.95	1.38
4.Sanat becerilerim diğer insanlarınkinden iyidir.	113	2.49	1.22
5.Sanat becerisi gerektiren işleri iyi yaparım.	113	3.38	1.11
6.Sanatta başka alanlarda olduğumdan daha yetenekliyim.	113	2.37	1.42
7.Sanat becerilerimi başkalarının önünde sergilemekten çekinmem.	113	2.78	1.23
8.Sanat yeteneğim gün geçtikçe gelişiyor.	113	2.68	1.12
9. İnsanların sanat alanında güçlü olduğumu söylemeleri hoşuma gider.	113	2.92	1.56
10.Sanata dayalı işlerde performansım iyidir.	113	3.21	1.35

Tablo.5'te yer alan Sanat-Benlik Kavramı Ölçeğindeki 10 maddenin puan dağılımından elde edilen ortalama ve standart sapma bilgileri incelendiğinde öğrencilerin benlik algılarının en düşük olduğu madde 3. maddedir(Gelecekte sanat alanında kariyer yapabilirim.) Benlik algılarının en yüksek olduğu madde ise 9. madde (İnsanların sanat alanında güçlü olduğumu söylemeleri hoşuma gider.) olmuştur. Diğer maddelere verilen cevaplar kararsızım, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum seçenekleri arasında yığılmıştır. Bu bulgu öğrencilerin sanat-benlik algılarının ortalamasının üzerinde olduğu(36,53) şeklinde yorumlanabilir.

SONUÇ

Başarılı olduğumuz halde kendimizi başarısız değerlendirebiliriz. Benlik bilinci kendimizi nasıl gördüğümüzü ifade etmektedir(Cüceloğlu, 2002). Sanata karşı algımızın yeterli seviyede olup olmadığı, bu algımızın düzeyinin ne durumda olduğu gibi soruların cevaplarını verebilmenin yolu benlik algımızı ve bilincimizi sorgulayabilmekten geçer. Bu araştırmada yer alan sorular araştırmaya katılan öğrencilerin sanat ve sanatçı konusundaki görüşleri, sanata bakışları, sanat ve sanatçı dendiğinde neyi algıladıklarını net bir biçimde ortaya koyarak onların sanata karşı algı düzeylerinin göstermiştir.

Öğrenciler sanat olgusunu yaratma olarak açıklamışlardır. Sanat olgusu sanatçı tarafından gerçekleştirilen bir yaratma sürecidir. Sanatçı kavramını grafik, heykel ve resim sanatçısı bağlamında tanımlamışlardır ki bu da öğrenim gördükleri alan itibarı ile normal karşılanabilir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun sanat haberlerini takip ettiği görülmüştür. Aynı zamanda öğrencilerin büyük çoğunluğu Görsel Sanatlar dersi öğretmeninin sanatı-sanatsal olayları takip etmesinin mesleğine yarar sağlayacağını belirtmişlerdir. Bununla beraber araştırmanın sonucunda Görsel Sanatlar dersi öğretmeninin mesleğini icra ederken aynı zamanda sanat eseri üretiyor olması, onun mesleğinde daha başarılı olmasını sağlar yargısına ulaşmıştır.

Bireylerin kendilerini öğretmenlik alanında hazırlamaları, geliştirebilmeleri ve daha donanımlı olmalarını sağlamanın yolu sanata karşı duyarlı olabilmekten geçer. Sanat eğitiminin birçok farklı işlevinden bahsetmek mümkündür. Özellikle bireylere sanatsal ve estetik davranışları, değerleri kazandırmada öncüdür. Bu davranışları bireylerin ilkökul dönemlerinden başlayarak edinmeleri gereklidir. Bu alışkanlıkların bireylerde tüm yaşamları boyunca kalıcı olması için öğretmenlere büyük sorumluluk düşmektedir. Öğretmenlerin öğrenme-öğretme ortamlarında benlik algılarının geliştirebilmeleri için öncelikle bilişsel farkındalık seviyelerinin artırılması gereklidir. Ancak bu durumda çeşitli stratejileri geliştirip kullanabilirler. Görsel Sanatlar dersi öğretmen adaylarının bilişsel farkındalık düzeyleri ve bunları kullanma durumlarına ilişkin literatürde deneysel bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle Görsel Sanatlar dersi öğretmen adaylarının benlik algıları ve bilişsel farkındalık düzeylerini kullanmaları üzerine deneysel çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Sanatla ilgili olumlu görüş, düşüncelere ve yüksek benlik algısına sahip olmak öğretmenlik mesleğinde önemli bir yere sahiptir. Yapılan bu araştırmada örneklem çerçevesinde Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören öğrencilerin sanata ilişkin benlik algılarının ortalamasının üstünde bir değerde olduğu gözlemlenmiştir. Ancak bu değerlendirme süregiden ya da yeni araştırmalarda farklı değişkenler çerçevesinde ele alınabilir.

Görsel Sanatlar dersi öğretmeni adaylarının sanatsal benlik algılarının düzeyinin yüksekliğinin mesleki başarılarını da artıracak düşünülmemektedir. Bu nedenle bu çalışmanın sonuçları, görsel sanatlar öğretmeni yetiştiren kurumlarda öğrencilerin mesleki benlik algılarını oluşturmada ve bunu geliştirmede nitelik artırıcı önlemleri almak için önemli kanıtlar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Başaran, İ.E. (1996). *Türkiye Eğitim Sistemi*. Ankara
- Bloom, B. S. (1979). *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Cüceloğlu, D.(2002). *İnsan ve Davranışı*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 11.Basım.
- Duran-Oğuz, N. ve Tezer, E. (2005). Sanat Benlik-kavramı Ölçeği'nin Geçerliliği ve Güvenirliği Üzerine Bir Çalışma. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 3(23): 47-55.
- Gander, M. J. & Gardiner, H.W. (2001). Çocuk ve Ergen Gelişimi. (4. baskı), (Çev: B. Onur). Ankara: İmge Kitabevi.
- Gilbert, P., T., Daniel, T., Giesler, R., Morris, B. ve Kathryn (1995), "When , A., "Comparisons Arise", *Journal of Personality and Social Psychology*. Washington, (Number:69).
- Kapıkıran, A. (2003). Okul Öncesi Öğretmenlerde Tükenmişliğin Bazı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4 (13), 73-78.
- Kyriakides, L., Creemers, B. P. M. & Antoniou, P. (2009). Teacher behaviour and student outcomes: suggestions for research on teacher training and professional development. *Teaching and Teacher Education*, 25 (1), 12-23.
- Kohut, H. (1977). The restoration of the self. *International University Press*, New York.
- LoVette, O. K. (1997). *To Achieve School Reform Education Leaders Must Focus on Teacher Self-Connect Education*, Vol. 118, No:2, 303-306.
- Özsoy, V. (2003). Görsel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Öztürk, M.O. (2016) Psikanaliz ve Psikoterapi. Türkiye Psikiyatri Derneği, Bayt Yayınları, Ankara.
- Saracaloğlu, A.S. (1992). Türk ve Japon Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Karşılaştırılması, *İzmir: Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları*, No: 65.
- Van Vorst, J. G., Buckworth, J. & Ma erna, C. (2002). Physical self-concept and strength changes in college weight training classes. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 73, 113-117.